

Ti år før sammenbruddet

Vigdis J. Reisæter

Jeg skal hjelpe deg: en sykepleiers farvel til eldreomsorgen

Oslo: Cappelen Damm, 2021

204 s.

ISBN 9788202626662

Michael 2021; 18: 502–3.

I november 2018 gikk bokas forfatter Vigdis J. Reisæter ut av sykepleievirket. Etter ti år på sykehjem gav hun opp. En uke etter siste vakt postet hun et innlegg på Facebook der hun tok avskjed med «et yrke jeg virkelig elsker, er stolt av og som har gitt meg så mye». Innlegget ble delt mer enn 8000 ganger og senere trykket både i Sykepleien og i VG. Så fulgte oppfordringer om å skrive om opplevelsene i bokform.

Det har blitt til en lettlest og tidvis underholdende skildring over 200 sider av hennes vei inn, gjennom og ut av yrket og *kallet*. Hun tegner et bilde av seg selv som kallet. Hun opplevde en oppvåkning gjennom å lære å stelle sin egen mormor. Da fant hun endelig retning, mening og yrkesvei. I neste steg trer hun inn som nyutdannet i sykehjem. Hun forteller om den varierte, krevende og givende hverdagen med stell, behandling og omsorg for beboerne, eller pasientene som hun insisterer på at de bør benevnes som.

Enda et dystert bilde av norske sykehjem

Boka er en beskrivelse av hennes opplevelser, refleksjoner og utvikling over et ti-år i en yrkeshverdag som til sist bryter henne ned. Denne delen kunne

det kanskje vært jobbet mere med. For dynamikken er fraværende. Hun gyver løs gang på gang til det brått er stopp mot slutten av boka. For leseren kan gjentakelsene oppleves som trettende. I en serie av hendelser tegnes bilder langs samme mal av hvordan tiden ikke strekker til, situasjonen kommer ut av kontroll, og nok en vakt ender med (ubetalt) overtid og dårlig samvittighet for alt hun ikke rakk. Men kanskje var det nettopp sånn denne ferden var. Og kanskje er det nettopp at vi gang på gang tas med gjennom de samme manglene og fortvilelsen som i størst grad etterlater inntrykk.

Underveis skildres mange fine og meningsrike møter med fargerike pasienter. Likevel tegner boka et temmelig dystert bilde av situasjonen i norske sykehjem. Årsaken som går igjen, er den kroniske og verkende mangelen på personell. Det er ikke så mye det står om, gjerne det ene ekstra sett med hender som ville utgjøre forskjellen på en god og en dårlig dag eller kveld for både pasienter og ansatte. Jeg sitter igjen med en opplevelse av at sykehjemmet strupes. Man har kuttet ned på den ene ekstra personen som trenges for å håndtere det uforutsette – som uvegerlig oppstår i en stor institusjon med mere enn 70 gamle og skrøpelige pasienter. I kjølvannet følger sykmeldinger, hull i vaktplan og innleie av uskolerte. Og endelig oppsigelser.

Et ekstra sett med hender

For alle som har fulgt situasjonen i norske sykehjem er bildet gjenkjennelig. Reisæters bok utfyller bildet – en skildring fra innsiden av sykehjemmene – og av en dedikert sykepleiers opplevelser. Nytt for meg er hennes beskrivelse av hvor lite det ofte skal til for å få hverdagen til å henge sammen – det ekstra settet med hender. Den konstante opplevelsen av struping. Reisæter har mistet troen på politiske lovnader og profilerte tiltak. Og har altså til slutt mistet troen på at hun kan jobbe videre i dette ellers så meningsfulle yrket. Til slutt var det stopp, og slik burde ikke ferden endt. Måtte våre beslutningstakere lese boka før de formulerer nye lovnader.

Christian Grimsgaard
christiangrimsgaard@gmail.com

Christian Grimsgaard er overlege ved Ortopedisk avdeling, Oslo universitets-sykehus og konserntillitsvalgt for Akademikerne i Helse sør-øst.